

Podstawowe wiadomości
o nowotworach
nerki,
pęcherza
moczowego
i prostaty

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**Ministerstwo
Zdrowia**

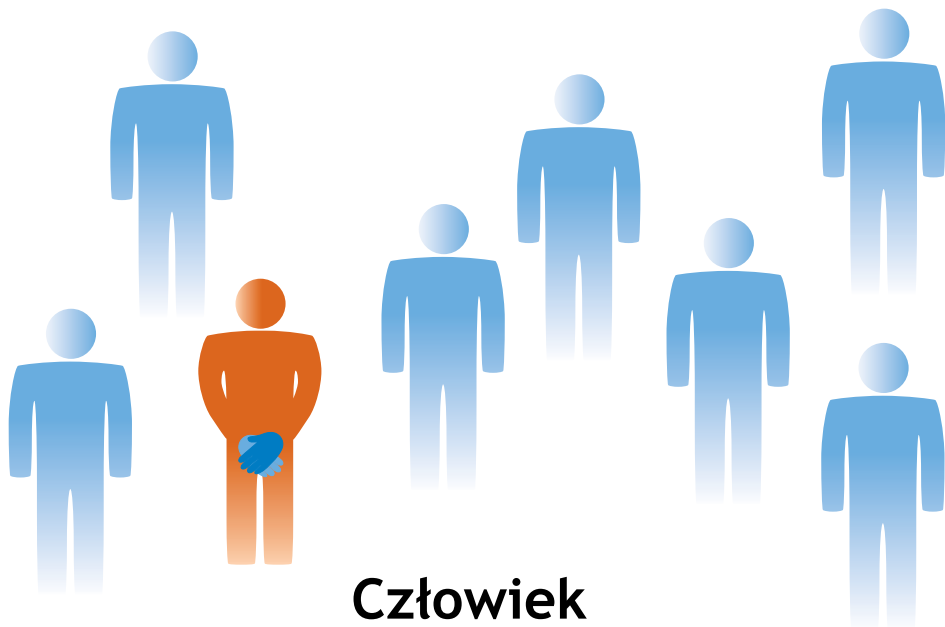

**BĄDŹ
MĘŻCZYZNĄ.
CHROŃ ZDROWIE!**

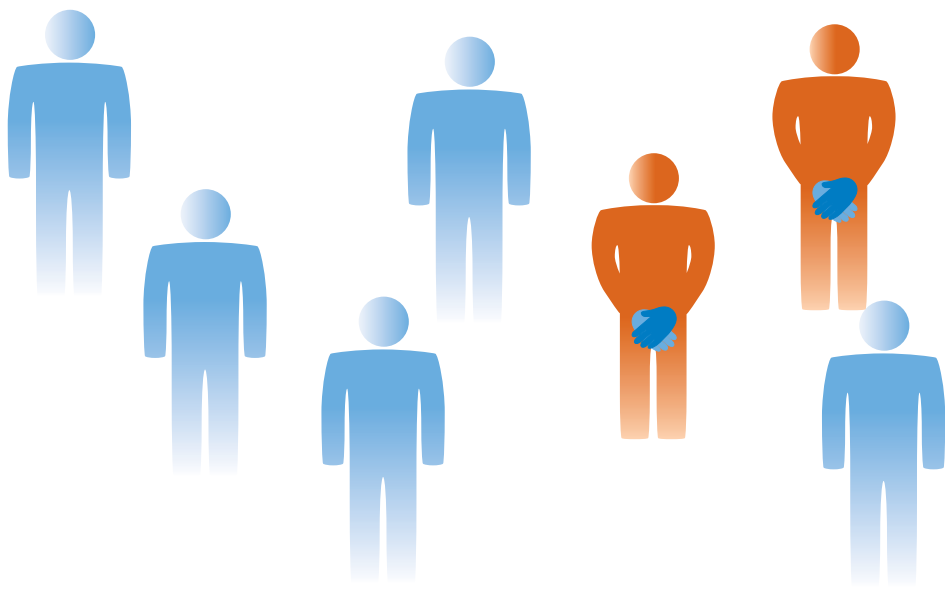
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

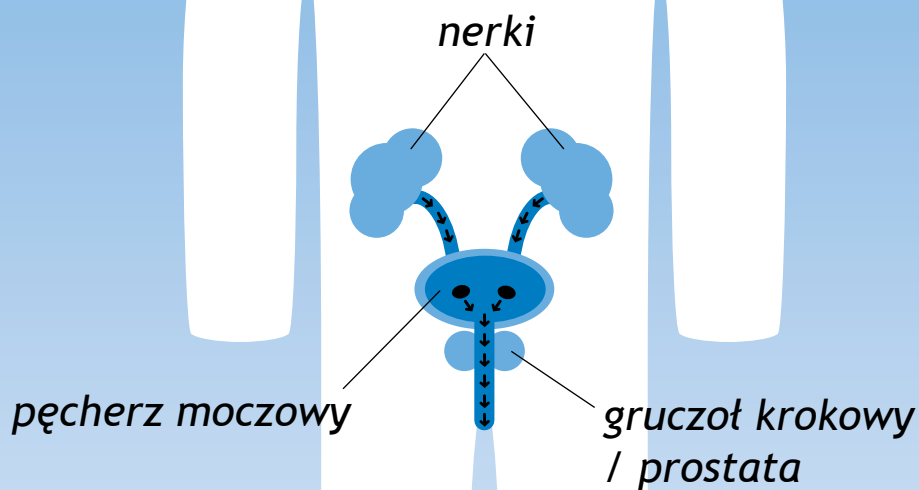

Człowiek - najlepsza inwestycja

Projekt pn. „Opracowanie i wdrożenie programu profilaktycznego w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów układu moczowo-płciowego u pracujących mężczyzn w wieku od 45. roku życia (45+), ukierunkowanego na przeciwdziałanie ich dezaktywacji zawodowej (w szczególności osób wykonujących zawody, co do których istnieje wyższe prawdopodobieństwo narażenia na choroby nowotworów układu moczowo-płciowego)” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Schemat układu moczowego

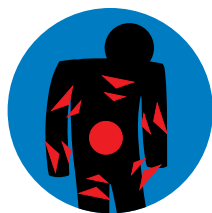

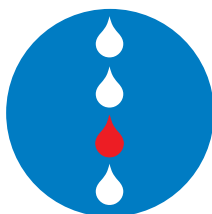
Nerka to parzysty narząd położony na tylnej ścianie brzucha, którego zadaniem jest oczyszczanie organizmu ze szkodliwych substancji. Dzieje się tak dzięki produkcji moczu, który jest wydalany do pęcherza, a następnie przez cewkę moczową na zewnątrz organizmu.

Jak rozpoznać nowotwór nerki?

Do najważniejszych objawów mogących sugerować nowotwór nerki należą:

***ból w tylnej części
tułowia (okolica
lędźwiowa)***

***krwiomocz, czyli
mocz w kolorze
czerwonym***

Inne niespecyficzne objawy to:

bóle kości, ból brzucha, osłabienie, brak apetytu.

Coraz częściej rozpoznajemy tę chorobę przypadkowo. Może dojść do tego w czasie badania ultrasonograficznego jamy brzusznej wykonywanego z innej przyczyny niż podejrzenie choroby nerek (np. kamicy pęcherzyka żółciowego, nadciśnienia tętniczego itp.).

Pamiętaj!

Jeśli zobaczysz mocz w kolorze czerwonym, zgłoś się do lekarza, który wykona badanie ultrasonograficzne jamy brzusznej!

Jakie choroby mogą występować w nerkach?

Wśród wielu chorób nerek, m.in. kamicy nerkowej, torbieli nerek, jedną z najważniejszych jest nowotwór nerki.

Jak można skutecznie leczyć nowotwór nerki?

W przypadku podejrzenia nowotworu nerki wskazana jest konsultacja u lekarza specjalisty. Urolog lub onkolog oceni Twój stan ogólny i w zależności od stopnia zaawansowania choroby nowotworowej zaplanuje właściwe leczenie. Najskuteczniejszym sposobem leczenia jest usunięcie guza.

U osób, u których komórki nowotworowe są tylko w nerce (nie występują przerzuty), można usunąć całą nerkę wraz z guzem lub - co jest obecnie częściej stosowane - wykonać tzw. częściową resekcję nerki. Zabieg polega na usunięciu tylko tego fragmentu narządu, który został zajęty przez guz. U chorych, u których występują przerzuty (najczęściej do węzłów chłonnych, płuc i kości), należy stosować złożone, wieloetapowe leczenie.

Po zakończeniu terapii lekarz wyznaczy kontrolne wizyty w odpowiednich odstępach czasu (minimum pięć lat obserwacji).

Pamiętaj! Bardzo dokładnie przestrzegaj terminów spotkań ze specjalistą, gdyż nowotwór nerki jest chorobą mogącą nawracać, a tylko wcześniej wykryty nawrót choroby jest możliwy do wyleczenia.

Pęcherz moczowy jest narządem służącym do gromadzenia moczu produkowanego przez nerki. Gdy mamy uczucie wypełnionego pęcherza moczowego, wydalamy mocz przez cewkę moczową. Kontrola tych procesów (gromadzenia i wydalania moczu) jest skomplikowanym procesem, sterowanym przez nasz mózg.

Jak można rozpoznać nowotwór pęcherza moczowego?

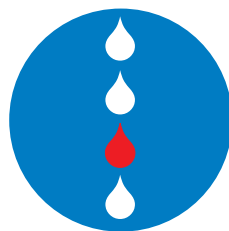
Zawsze gdy zobaczysz mocz w kolorze czerwonym, zgłoś się do lekarza, który wykona podstawowe badania, by móc postawić właściwą diagnozę (lekarz między innymi dokładnie Cię zbada, wykona badanie ogólne moczu, ultrasonografię jamy brzusznej). W przypadku występowania krwiomoczu zazwyczaj zalecane jest wykonanie cystoskopii, która polega na oglądaniu pęcherza od środka w celu wykluczenia obecności nowotworu pęcherza moczowego.

Jakie są objawy nowotworu pęcherza moczowego?

U większości chorych pierwszym objawem jest:

***ból w czasie
oddawania moczu***

***krwiomocz, czyli mocz
w kolorze czerwonym,
często ze skrzepami krwi***

Wśród objawów sugerujących znaczne zaawansowanie choroby można wymienić: **chudnięcie, brak apetytu, bóle okolicy lędźwiowej, bóle okolicy krocza, obrzęki kończyn dolnych.**

Jakie są przyczyny zachorowania na nowotwór pęcherza?

Ryzyko zachorowania na tę chorobę jest wyraźnie większe u palaczy tytoniu (niemal trzykrotnie wyższe u osób palących papierosy).

Niektóre substancje chemiczne mogą zwiększać ryzyko rozwoju nowotworu pęcherza moczowego. Jednak zastosowane w ostatnich latach udoskonalenia techniczne w przemyśle wyraźnie zmniejszają negatywny wpływ tych substancji na zdrowie.

W związku z tym należy zwrócić uwagę na przestrzeganie przepisów BHP, w szczególności przez osoby będące pracownikami przemysłu skórzanego, gumowego, osoby pracujące przy produkcji tkanin, w przemyśle metalowym (produkcja aluminium i przemysł stalowy), w przetwórstwie ropy naftowej i przy produktach ropopochodnych, mające w pracy bezpośredni kontakt z barwnikami.

Co zrobić, gdy rozpoznano u mnie nowotwór pęcherza moczowego?

Twój lekarz urolog lub onkolog, po ocenie ogólnego stanu zdrowia i stopnia zaawansowania choroby, zastosuje właściwą terapię. W sytuacji wykrycia nowotworu we wczesnym etapie skuteczne jest wycięcie guza z pęcherza. U niektórych chorych wskazane jest przeprowadzenie złożonego leczenia polegającego na zastosowaniu chemioterapii, operacji i radioterapii. Pacjenci, u których wykryto nowotwór pęcherza, poddani są wieloletniej opiece specjalistycznej polegającej na okresowych kontrolach.

Gruczoł krokowy (stercz, prostata) jest narządem wielkości kasztana występującym tylko u mężczyzn, położonym w miednicy poniżej pęcherza moczowego. Przez gruczoł krokowy przechodzi pierwszy odcinek cewki moczowej, przez którą wydalaný jest mocz. Rolą gruczołu krokowego jest produkowanie płynu wydalanego w czasie wytrysku, stanowiącego właściwe środowisko dla plemników.

Jak często występuje nowotwór gruczołu krokowego i kogo szczególnie dotyczy?

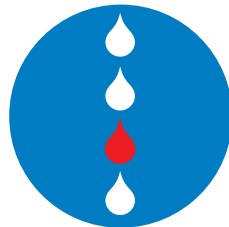
W Polsce nowotwór stercza jest jedną z najczęstszych chorób nowotworowych u mężczyzn. Ryzyko zachorowania wzrasta z wiekiem, to znaczy, że im starszy mężczyzna, tym większe ryzyko wystąpienia tej choroby. Ryzyko rozwoju tego nowotworu zwiększa się u mężczyzn, których ojciec lub brat chorował lub choruje na to samo schorzenie.

Jakie są objawy nowotworu gruczołu krokowego? Jak wykryć tę chorobę?

Początkowo choroba przebiega bezobjawowo, dlatego u wielu chorych rozpoznaje się ją w stanie dużego zaawansowania. Objawy to:

***bóle w czasie
oddawania moczu***

***zaburzenia w oddawaniu
moczu, czasami krwimocz***

Wczesnym przejawem raka stercza jest zwiększenie stężenia swoistego antygenu sterczowego PSA w surowicy krwi. Wprawdzie wzrost stężenia PSA w surowicy może być również następstwem łagodnego rozrostu lub zapalenia stercza, jednak stwierdzenie nieprawidłowej wartości PSA jest sygnałem do podjęcia badań mających na celu rozpoczęcie specjalistycznej diagnostyki. Jednym z podstawowych badań oceniających budowę gruczołu krokowego jest badanie palcem przez kışkę stolcową. Polega ono na ocenie przez lekarza wielkości i konsystencji stercza.

Czy badania przesiewowe mają znaczenie w wykrywaniu nowotworu gruczołu krokowego?

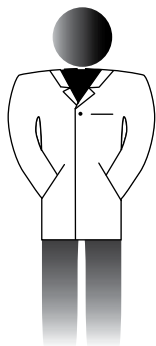
Zgodnie z zaleceniami Europejskiego Towarzystwa Urologicznego należy skupić się na wczesnym wykrywaniu raka gruczołu krokowego i edukacji mężczyzn.

Jak można skutecznie leczyć nowotwór gruczołu krokowego?

Rozpoznanie nowotworu gruczołu krokowego opiera się na wyniku biopsji. Nowotwory niskiego ryzyka mogą wymagać samej obserwacji, wraz z okresowymi badaniami potwierdzającymi brak postępu choroby. Postacie bardziej agresywne lub zaawansowane wymagają leczenia. Znaczenie przy doborze leczenia mają wiek chorego i jego ogólny stan zdrowia. Metody leczenia, zwane radykalnymi, pozwalają na usunięcie lub zupełne zniszczenie guza - czyli wyleczenie pacjenta. Należą do nich leczenie operacyjne (prostatektomia) oraz napromienianie (radioterapia). Inne (np. hormonoterapia) służą zahamowaniu wzrostu nowotworu lub nawet zmniejszeniu jego zaawansowania.

Niektórych chorych, zwłaszcza mężczyzn w wieku podeszłym, u których nowotwór gruczołu krokowego jest zaawansowany nieznacznie (niewielki guz) i mało złośliwy, wystarczy poddać bacznej obserwacji, polegającej na okresowym badaniu stercza palcem przez kışkę stolcową i oznaczeniu stężenia PSA w surowicy. Ryzyko rozwoju choroby jest u nich niewielkie. Jeśli w czasie obserwacji nie stwierdza się postępu choroby, nie ma potrzeby stosowania leczenia hormonalnego, stwarzającego możliwość wystąpienia działań niepożądanych i tym samym zmniejszenia jakości życia chorego.

Nie obawiaj się pytać!

Pytania, które warto zadać lekarzowi

Rozmowa z lekarzem jest niezwykle ważna i bardzo pomocna przy podejmowaniu przemyślanych oraz świadomych decyzji dotyczących Twojego zdrowia. Zastanów się nad tym, aby porozmawiać z lekarzem na zaproponowane tematy.

Przed zdiagnozowaniem i wykonaniem podstawowych badań

- Jak powinienem postępować, aby obniżyć ryzyko zachorowania na nowotwory układu moczowo-płciowego (raka nerki, pęcherza moczowego, prostaty)?
- Jakie okresowe badania są zalecane w moim przypadku?

Po zdiagnozowaniu nowotworu nerki, pęcherza moczowego lub prostaty

- Jaki rodzaj (typ) schorzenia zdiagnozowano u mnie?
- Jaki jest stopień zaawansowania choroby? Co to oznacza?
- Co oznaczają wyniki badań uzupełniających?
- Jakie są możliwości leczenia?
- Jaki jest cel tego leczenia?
- Jakie są możliwe krótko- i długoterminowe skutki uboczne leczenia?
- Jaki wpływ na moje codzienne życie będzie miało leczenie?
- Czy będę mógł normalnie pracować i wykonywać codzienne czynności?
- Czy zastosowane leczenie będzie miało wpływ na moją płodność (czy będę mógł mieć dzieci)?
- Czy zastosowane leczenie będzie miało wpływ na moją seksualność?
- Jaki rodzaj badań kontrolnych powinienem wykonać po zakończeniu leczenia?
- Jak często będę musiał wykonywać te badania?
- Jakie wsparcie mogę otrzymać w trakcie leczenia?
- Jakie wsparcie mogą otrzymać moja rodzina i moi bliscy?

- Najlepiej zapisz sobie pytania na kartce lub wydrukuj nasze propozycje. W gabinecie lekarza możesz zadawać inne pytania i zapomnieć zapytać o ważne rzeczy.
- Praktycznie jest przygotować spis przyjmowanych leków oraz kserokopię ważnych wyników badań dla lekarza. Wtedy oryginały na pewno pozostaną u Ciebie.
- Pomocne jest napisanie kolejno z datami (np. miesiąc i rok), jakie były objawy, wyniki i leczenie.

© Ministerstwo Zdrowia
Departament Polityki Zdrowotnej
ul. Miodowa 15, 00-952 Warszawa
tel.: 22 634 95 72, 22 634 94 51, 22 634 93 20
fax: 22 634 93 76
adres e-mail: mezczyzna45plus@coi.pl,
dep-pz@mz.gov.pl

Warszawa 2012

Egzemplarz bezpłatny

BĄDŹ
MĘŻCZYZNĄ.
CHROŃ ZDROWIE!

www.mezczyzna45plus.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ministerstwo
Zdrowia

BĄDŹ
MĘŻCZYZNĄ
CHROŃ ZDROWIE!

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

